

KUTSESTANDARD

Õmbleja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Õmbleja 4. taseme kutsestandard on välja töötatud:

- Kutsehariduse vastava taseme õppekava aluseks
- Isikute kutsealase kompetentsuse hindamiseks
- Erialaste täiendkoolituste õppekavade aluseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Õmbleja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>4. taseme õmbleja töö eesmärk: õmmelda kiirelt ja kvaliteetselt tehnoloogilisi sõlmi õmblustoodete valmistamiseks. 4. taseme õmbleja õmbleb määratud aja jooksul erineva suuruse ja kujuga tootedetaile ning ühendab need tehnoloogilisteks sõlmedeks ja seejärel pooltoodeteks. Töö hõlmab kinnituste tegemist ja toote lõppviimistlemist. 4. taseme õmbleja lähtub oma töös tehnoloogilisest dokumentatsioonist, tootenäidisest ja tööjuhustest. Õmbleja mõistab tootmisprotsessi tervikuna ja oma töö tööloigu tähtsust selles. 4. taseme õmblejal on võimalus peale eriväljaõppe läbimist töötada individuaalõmbluses.</p> <p>Seotud kutse: Õmbleja, tase 3 teeb lihtsaid õmblusoperatsioone: ühendab ja äärestab detaile, teeb kinnitusi, dubleerib detaile ja teeb kuumniisket töötlust.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine</p> <ol style="list-style-type: none"> Õmblusseadmete seadistamine Õmblusseadmete hooldamine ja puhastamine Õmblusseadmete programmide valimine ja kasutamine Kuum-niiske töötamise seadmete reguleerimine <p>A.2.2 Õmblusoperatsioonide tegemine</p> <ol style="list-style-type: none"> Ühendusõmbluste õmblemine, äärestamine ja palistamine Sissevõtete õmblemine ja figuursete detailide ühendamine Erikujuliste väikedetailide valmistamine Kaunistuselementide õmblemine Furnituuride märkimine ja paigaldamine <p>A.2.3 Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine</p> <ol style="list-style-type: none"> Tootesõlmede õmblemine Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine <p>A.2.4 Kuumniiske töötlemine</p> <ol style="list-style-type: none"> Detailide dubleerimine Pooltoote kuumniiske töötlemine Toote lõppviimistlus

<p>A.2.5 Valmistooto kvaliteedikontroll</p> <p>1) Toote kvaliteedi hindamine</p> <p>2) Mõõtude kontrollimine.</p>
<p>A.3 Töö keskkond ja eripära</p> <p>Tööoperatsioonid võivad vahelduda või olla rutiinsed. Õmbleja töökeskkonnas võib esineda müra, tekstiilolmu ning viimistlusprotsessis tekkinud kuumust ja auru, mis võib tundlikel inimestel põhjustada allergiat. Töö võib koormata silmi ja tekitada sundasendist tingitud vaevusi.</p>
<p>A.4 Töövahendid</p> <p>Õmbleja töövahendid on erinevad õmblusmasinad (nt süstikpistemasin, ahelpistemasinad, nõõbikinnitusmasin), kuumniiske töötlemise seadmed (triikraud), abivahendid (käärid, palistajad, šabloonid, kantimisseadmed), õmblusmaterjalid (kangad, niidid) ja õmblustarvikud (nööbid, needid, trukid, haagid).</p>
<p>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</p> <p>Õmbleja töö eeldab distsiplineeritust, hoolikust ja püsivust, vastutustunnet ja meeskonnatöö oskust. Oluliste eelduste hulka kuuluvad käeline osavus, liigutuste kiirus ja täpsus, hea koordinatsioon ja vastupidavus intensiivseks tööks. Vajalik on hea nägemine ja silmamõõt.</p>
<p>A.6 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>4. taseme õmbleja kutseoskused on omandatud kutseõppesutususes või töökohal.</p>
<p>A.7 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Õmbleja, termotöötaja.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

<p>B.1 Kutse struktuur</p> <p>Selle kutse saamiseks tuleb taotlejal tõendada kõik kompetentsid (B.2.1-B.2.6).</p>
<p>B.2 Kompetentsid</p>

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

<p>B.2.1 Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine</p>	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab õmblusseadme ette (niidistab, valib nõela ja presstalla, reguleerib pistet), lähtudes tööülesandest, materjali liigist ja masina eripärast; 2. Puhastab töö lõppedes masina seest ja väljast, vajadusel ka tööoperatsioonide vahetumisel, järgides õmblusmasinate hooldusnõudeid; 3. Valib õmblusseadmel olevaid programme (näit. niidi lõikamine, õmbluse algus- ja lõppkinnituse tegemine jne.), järgides tehnoloogilist kaarti; 4. Reguleerib juhiste alusel kuum-niiske seadme temperatuuri, aja ja surve vastavalt materjali omadustele. 	
<p>B.2.2 Õmblusoperatsioonide tegemine</p>	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ühendab, äärestab ja palistab detaile vastavalt toote- ja materjaliliigile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke; 2. Õmbleb sissevõtteid, järgides detailil olevaid märgistusi või tehnoloogilist kaarti. Ühendab figurseid detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru, vastasmärke ja tehnoloogilist kaarti; 3. Valmistab väikedetailid (nt taskuklapid, mansetid ja kätised, põõnad, pagunid, vööd, värvlid jne.), järgides etteantud tootenäidist või tehnoloogilist kaarti; 4. Õmbleb kaunistuselemendid (nt rüüsid, volangid, krooked, pitsid, lipsud, kandid jm) ja ühendab need detailiga, järgides tootenäidist või tehnoloogilist kaarti; 	

5. Märgib erinevate furnituuride (nööbid, pandlad, trukid, needid, haagid, tripid, öösid jne.) asukohad ja kinnitab need, järgides etteantud tootenäidist või tehnoloogilist kaarti.	
B.2.3 Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Ühendab toote põhidetailid (õla-, külje ja seljaosa) vastavalt materjali- ja tooteliigile. Järgib vastasmärke, tootenäidist või tehnoloogilist kaarti; 2. Ühendab krae (kannaga, püstkrae, sallkrae, reväärkrae) kaelakaarele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist; 3. Ühendab varruka käeaugukaarega, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist; 4. Ühendab lõikekohase kandi või värvli toote vööjoonele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist; 5. Ühendab voodri tootega, järgides vastasmärke, tootenäidist või tehnoloogilist kaarti.	
B.2.4 Kuumniiske töötlemine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Töötleb vajalikud detailid liimiriidega või liimipaelaga arvestades materjali ja toote eripära, järgides tootenäidist või tehnoloogilist kaarti; 2. Triigib või pressib pooltoote, arvestades materjali koostist ja omadusi; 3. Triigib, pressib või aurutab valmistoote lähtudes materjali ja toote eripära tehnoloogilisest kaardist.	
B.2.5 Valmistoote kvaliteedikontroll	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Hindab visuaalsel vaatlusel valmistoote kvaliteedi vastavust toote näidisele; 2. Kontrollib valmistoote vastavust mõõtude tabelile.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Õmbleja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös töötervishoiu, -ohutuse, -korralduse ja keskkonnahoiu nõudeid; 2. Töötab iseseisvalt tootenäidise ja tehnoloogilisel kaardil olevate juhiste alusel, etteantud ajanormi piires, kasutades ratsionaalseid töövõtteid; 3. Paigutab töövahendid ja detailid töökohal tsoonidesse, mis tagavad õmblemisel ratsionaalsete töövõtete kasutamise ja ergonoomilise tööasendi; 4. Omab ülevaadet toote- ja materjaliliikidest (kerged rõivad, tekstiilitooted, looduslikud, tehis- ja sünteetilised materjalid jne); 5. Kasutab õmblusseadmeid otstarbekalt; 6. Järgib igas tööetapis kvaliteedinõudeid, hindab oma töö lõpptulemust, tuvastab ja parandab vead. Mõistab vigade mõju järgnevatele tööloikudele; 7. Hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega; 8. Suhtleb sõbralikult ning korrektselt, esitab teabe selgelt ja arusaadavalt; 9. Kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli, tegutseb vastutustundlikult, vajadusel reageerib kiiresti tööprotsessis tekkinud olukordades; 10. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida; 11. Hoiab igas tööetapis oma töökoha korras; 12. Vajadusel juhendab vähemkogenud kaastöötajaid.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	24-11052017-3.2/6k

2. Kutsestandardi koostajad	Maie Koroljova, Baltika Tailor OÜ Sirje Riimaa, AS Baltika Inna Soonurm, SA Innove Kaja Piirla, Miss Mary of Sweden OÜ Maive Sein, Nurme Production
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	5
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	11.05.2017
6. Kutsestandardi kehtib kuni	10.05.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7533 Õmblejad, tikkijad jms töölised
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Dressmaker, level 4
Saksa keeles	Damenschneider
Soome keeles	räätäli
Vene keeles	швея, портниха
C.3 Lisad	